

STAVANGER KOMMUNE

Oppvekst og levekår
Levekår

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Postadr.: Pb. 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6
Telefon: 51508500 Faks: 51508555
E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr.: NO 964 965 226

DERES REFERANSE
201009890 ES TSA/bj

VÅR REFERANSE
10/11936

ARKIVNR

JOURNALNR

DATO
31.01.2011

Høringsuttalelse – utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige

Stavanger kommune viser til høring vedrørende forslag om utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige, oversendt ved Justis- og politidepartementets brev av 22.10.2010.

Saken ble behandlet i Stavanger formannskap i møte 27.01.2011.

Stavanger kommunes høringsuttalelse er etter dette som følger:

Høringsuttalelse

Stavanger kommune er enig i at det er behov for en særreaksjon i forhold til utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Det er en kjent problemstilling at en liten gruppe mennesker begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet, men faller mellom to stoler i den forstand at de ikke kan idømmes strafferettslige reaksjoner i henhold til dagens straffelovgivning, og heller ikke omfattes av gjeldende lovbestemmelser om administrativ tvang (for eksempel psykisk helsevernloven eller sosialtjenesteloven). Erfaringsmessig er det tale om et lite antall personer som faller innenfor denne kategorien, men hvor konsekvensene av kriminaliteten likevel blir store for lokalsamfunnet.

Hensynet til beskyttelse av samfunnet mot denne type kriminalitet tilsier en særreaksjon. Det er etter Stavanger kommunes vurdering også et sentralt poeng at en særreaksjon som foreslått vil gi bedre muligheter for hjelpeapparatet til å komme i posisjon overfor personer med alvorlige personlighetsforstyrrelser som i utgangspunktet ikke er tilgjengelige for utredning og utforming av hjelpetiltak. En særreaksjon som skissert vil øke muligheten for å kunne gi et verdig omsorgstilbud.

I forslag til ny § 39, nr 3 i straffeloven, samt i høringsnotatets kommentarer til bestemmelsen, er utgangspunkt og vilkår for å idømme tidsbegrenset tvungent opphold samfunnets behov for beskyttelse. For øvrig i høringsnotatet har departementet stort fokus på at målsettingen med det tvungne oppholdet skal være utredning av bruker. Dette understrekes også av at departementet i høringsforslaget legger til grunn at det tvungne oppholdet skal opphøre når utredningen er ferdig. Stavanger kommune mener

høringen er uklar i forhold til om brukers behov/potensiale for utredning de facto skal være et vilkår for idømming av tvungent opphold, og ber departementet presisere dette.

Dersom departementet legger opp til at det skal være en forutsetning for tvungent opphold at det foreligger et behov/potensiale for utredning, vil Stavanger kommune påpeke følgende: I de tilfellene hvor bruker er tilstrekkelig utredet, og hjelpeapparatet, for eksempel kommunen, allerede er i posisjon overfor bruker i forhold til å yte nødvendig hjelp, slik at brukers tjenestetilbud er tilfredsstillende, men hvor bruker likevel begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet, vil ikke høringsforslaget nødvendigvis avhjelpe problemet. I disse sakene vil det ikke ha noen hensikt å dømme vedkommende til tidsbegrenset tvungent opphold for utredning av hjelpebehov. Høringsforslaget vil i disse sakene ikke ivareta samfunnets behov for beskyttelse. Departementet bes ta dette hensynet med i betraktning ved endelig utforming av særreaksjonen. Dette viser at det kan oppstå en situasjon hvor det ikke er behov for utredning eller at omfattende nye lovbrudd kan skje etter en utredningsperiode. Stavanger kommune mener derfor at det bør vurderes om særreaksjonen kan utvides til også å gjelde behandling, og at reaksjonen kan gjentas dersom det er behov for det.

Dersom tidsbegrenset tvungent opphold skal fungere som grunnlag for utredning av brukers hjelpebehov etter at oppholdet er avsluttet, er det av grunnleggende viktighet at det foreligger et godt samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen. Kommunen må være sterkt delaktig i å utarbeide plan for oppfølging av domfelte etter endt tvungent opphold. For brukere med store og sammensatte behov kan det dessuten være tidkrevende å etablere et faglig forsvarlig helse- og sosialtilbud i kommunen. Dette tilsier at kommunen må kobles inn raskt ved etablering av tidsbegrenset tvungent opphold, og at det må være kontinuerlig kontakt og samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen mens det tvungne oppholdet varer.

Departementet legger i høringsforslaget i utgangspunktet til grunn at tidsbegrenset tvungent opphold skal gjennomføres i institusjon innen spesialisthelsetjenesten. Departementet vurderer imidlertid om det bør åpnes opp for at helseforetaket kan inngå avtale om at tidsbegrenset tvungent opphold kan gjennomføres i annen institusjon, for eksempel i kommunen.

Stavanger kommune mener tidsbegrenset tvungent opphold bør gjennomføres i spesialisthelsetjenesten. Målgruppen for særreaksjonen utgjør et svært lite antall – anslått av departementet til 10-20 personer på landsbasis. Samtidig vil det typisk være tale om personer med store og sammensatte behov, hvor det stilles store krav til fagkompetanse. Det vil være vanskelig å bygge opp slik særlig kompetanse og sikre erfaringsoverføring dersom tidsbegrenset tvungent opphold blir gjennomført på for mange ulike steder, for eksempel i kommunene.

Høringsforslaget må for øvrig ses i sammenheng med samhandlingsreformen. Sentrale punkter i samhandlingsreformen om oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene og finansiering er ennå ikke avklart, og Stavanger kommune savner en nærmere redegjørelse for denne sammenhengen i høringen.

Stavanger kommune vil foreslå at det ved eventuelt opprettelse av tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern opprettes et nasjonalt kompetansenettverk. Dette for å sikre kompetansebygging og erfaringsoverføring, bl.a. i forhold til å bygge opp gode tilbud i kommunene etter endt tvungent

opphold. Stavanger kommune mener kommunene, spesialisthelsetjenesten og politiet i tillegg til Helsedirektoratet kan være aktuelle deltakere i nettverket.

Med hilsen

Per Haarr
direktør

Eli Karin Fosse
fung. levekårsjef

Ragnhild Øvrebø
saksbehandler